

דוח שבועי בנושא הגנה על אזרחים

10 – 4 בפברואר 2009

התפתחויות אחרונות: 11-12 בפברואר 2009

מרכז הסחר הפלסטיני דיווח כי משאית אחת טעונה ב-50,000 פרחי קטיף הורשתה לצאת היום, ה-12 בפברואר, מרצועת עזה דרך מעבר כרם שלום. זו הפעם הראשונה מאז ה-18 בינואר 2008 שישראל מתירה ייצוא כלשהו מרצועת עזה.

השפעת הלחימה על אזרחים

רצועת עזה: במהלך השבוע ערערו תקריות של כוחות הצבא הישראליים ושל חמושים פלסטיניים את הפסקת האש: חמושים פלסטיניים ירו שלושה טילי קסאם מרצועת עזה לעבר ישראל. שלוש מכוניות נפגעו וניזוקו. שני מקרים נוספים דווחו ע"י התקשורת הישראלית: פצצת מרגמה אחת וטיל קסאם אחד שנורו מרצועת עזה ונחתו בשטח ישראל. לא דווח על נפגעים או נזק. מטוסים והליקופטרים של חיל האוויר הישראלי תקפו שלוש פעמים מן האוויר את המנהרות בגבול מצריים-רצועת עזה, שטח חקלאי ממערב לבית להייה ותחנת משטרה דרומית לחאן יונס. לא דווח על נפגעים. במקרה אחד חדרו טנקים ובולדוזרים של הצבא הישראלי כ-300 מטרים לתוך רצועת עזה, ושיטחו קרקע לפני שנסוגו.

בשתי תקריות נפרדות נהרגו שני חמושים לכאורה, כאשר התקרבו לגדר הגבול – האחד ליד מעבר סופה והשני צפונית לבית חאנון. הראשון נשא, על פי הדיווחים, מתקן נפץ. כמו כן נפצע דייג פלסטיני מירי ספינות סיוור ישראליות, שירו לעבר פלסטינים שעסקו בדיג ממערב לרפיח. ספינות הדיג אולצו לחזור לחוף.

בנוסף, נהרגו בנסיבות שונות שלושה פלסטינים ושבעה פלסטינים נוספים נפצעו: אדם אחד נהרג וחמישה נפצעו כאשר מבצעים, שזהותם אינה ידועה, הפעילו מתקן חבלה בבית קפה במרכז העיר עזה והרסו אותו. ההרוגים הנוספים הם: פלסטיני בן 24 שנהרג כאשר שהה במנהרה בגבול מצרים עם רצועת עזה. על פי הדיווחים קרסה המנהרה כאשר עבד בתוכה; גופת פלסטיני בן 48 הובאה לביה"ח אל-אקצא יומיים לאחר שנאסר, לכאורה, ע"י משטרת עזה. כמו כן נפצע השבוע חמוש, כאשר פצצת מרגמה התפוצצה באתר השיגור ושני חמושים נוספים נפצעו מהתפוצצות תחמושת נפל.

הגדה המערבית: בגדה המערבית הרגו כוחות הביטחון הישראליים חמוש פלסטיני בן 23 בתוך ביתו בקבאטיה (נפת קלקיליה), לאחר שפוצצו את דלת הכניסה ונכנסו לתוך הבית. כמו כן, נפצעו השבוע בידי כוחות הביטחון הישראליים 18 פלסטינים, ביניהם ארבעה ילדים. אחד הפצועים – נער פלסטיני בן 15 מכפר חוסאן (נפת בית לחם), נפצע לאחר שנורה בידי כוחות ישראליים בדרך לביתו, הסמוך לכביש 375. עשרה בני אדם (בתוכם שני ילדים) נפצעו במהלך הפגנות נגד הגדר, ושבעה נפצעו במהלך התנגשויות בין כוחות צה"ל למיידים אבנים פלסטיניים. כמו כן מת השבוע גבר בן 30 במתקן כליאה של הרשות הפלסטינית. על פי הרשות הפלסטינית האיש התאבד בתלייה. משפחתו חולקת על כך.

"משתפי פעולה", לכאורה, הוצאו להורג או עברו התעללות בידי קבוצות פלסטיניות חמושות

על פי דוח של המרכז הפלסטיני לזכויות אדם (PCHR), שיצא ב-3 בפברואר, נהרגו מאז ה-27 בדצמבר ברצועת עזה לפחות 32 בני אדם בידי אנשי שירותי הביטחון הפלסטיניים וחמושים רעולי פנים. 17 מתוכם - אסירים או עצורים שנמלטו ממתקן הכליאה המרכזי בעזה, שהופצץ ע"י חיל האוויר הישראלי ב-28 בדצמבר. כמו כן תיעדה PCHR עשרות מקרים נוספים, בהם אנשים שנחשדו כמשתפי פעולה נעצרו באופן שרירותי ולאחר מכן הוכו קשות ועונו.

הריסות מבנים והפקעת אדמות בירושלים המזרחית

במהלך השבוע הרסו הרשויות הישראליות ארבעה מבנים בירושלים המזרחית, כולם מבני מגורים, מתוכם אחד שהיה עדיין בתהליך בנייה. 22 בני אדם, ביניהם 10 ילדים, נותרו ללא קורת גג כתוצאה מן ההריסה. שלוש משפחות נוספות נפגעו אף הן מהריסת הבית שהיה בתהליך בנייה. אירועים אלה התרחשו לאחר הריסתם של תשעה מבנים בירושלים המזרחית, בתקופת הדוח הקודם. עד כה, במהלך 2009, נעקרו מבתיהם 75 פלסטינים, מתוכם 36 ילדים, כתוצאה מהריסת המבנים בידי הרשויות הישראליות.

עוד בירושלים המזרחית – הרשויות הישראליות הכריזו על הפקעה "לצורכי ציבור" של שתי חלקות בשכונת א-טור בהר הזיתים. חלקה אחת בת 7.5 דונם והשנייה בת 9 דונם. על שלטים שהוצבו במקום נכתב כי על מנת לקבל פיצוי רשאי כל מי שבידו בעלות מוכחת על הקרקע ליצור קשר עם עיריית ירושלים, תוך חודשיים מההכרזה על ההפקעה, לשם קבלת פיצוי. בשתי החלקות כ-45 יחידות דיור (במבנים בני קומה אחת עד שלוש קומות), רובן אינן מאוכלסות.

סכנת עקירה בח'ירבת טאנה (נפת שכם)

דוח קודם (26 בינואר) דווח כי בג"צ דחה עתירה שהוגשה ע"י שני ארגונים לא ממשלתיים בשם תושבי ח'ירבת טאנה, כפר מדרום לבית פוריק, הממוקם בשטח שהוכרז בעבר ע"י הצבא הישראלי כ"שטח צבאי סגור". העתירה ביקשה מבג"צ להורות למנהל האזרחי הישראלי להכין לכפר תוכנית מתאר, שתאפשר את ביטול צווי ההריסה (התלויים ועומדים נגד רוב או כל 25 המבנים בכפר) והנפקת היתרי בנייה. בית המשפט דחה את העתירה וקיבל את טענת המנהל האזרחי כי בדק מחדש את הנושא, בהסתמך על "שיקולים אובייקטיביים" ולא מצא צידוק לשינוי מעמדו של האזור. ההחלטה סוללת את הדרך לביצוע צווי ההריסה ולעקירתם של כ-180 מתושבי הכפר. המשפחות שייפגעו הם משפחות רועים המתגוררות במערות, בבתים מבלוקים עם גגות פח ובאוהלים, חלקם כאלה המוקמים על בסיס עונתי. ביולי 2005 הרסו כוחות הצבא הישראליים 22 מבנים, כולל בית הספר, שנבנו מאוחר יותר ע"י NGO ישראלי. ב-2008 תיעדה OCHA הריסת 252 מבנים (בכללם 142 מבני מגורים) באזור C, ע"י הרשויות הישראליות, עקב העדר רישיון. כתוצאה מכך, נעקרו מבתיהם יותר מ-600 בני אדם, ביניהם כמעט 200 ילדים.

התקפה של מתנחלים על רכוש בבעלות פלסטינית בגדה המערבית

מתנחלים ישראליים תקפו רכוש בבעלות פלסטינית מספר פעמים במהלך השבוע כולל ביזה של בית פלסטיני בלב חברון (אזור 2H שבשליטה ישראלית); מניעת גישה של חקלאים פלסטיניים לאדמותיהם (נפת בית לחם) ועקירת עצי זית (נפת קלקיליה). בנפת בית לחם הציב מתנחל ישראלי שלושה קרוואנים ניידים באזור עין אל-קסיס (בין ההתנחלויות אלעזר ונווה דניאל). כרגע מוצבים 15 קרוואנים באזור. לדברי בעל שטח, תושב אל-ח'דר, יש בידו צו מבית המשפט המאשר את בעלותו ומורה על פינוי הקרוואנים. בנפת סלפית התחילו מתנחלים בשיטוח קרקע בבעלות פלסטינים מכפר יסוף. המתנחלים, שהשתלטו על כ-100-150 דונמים לצורך הרחבה, שיטחו עד עתה כ-10 דונם.

עדכונים מרצועת עזה

עובדי ארגונים לא ממשלתיים ממשיכים להתמודד עם קשיי כניסה לרצועת עזה

במהלך התקופה המדווחת ממשיכים עובדים הומניטריים של ארגונים לא ממשלתיים להתמודד עם קשיים בכניסה לרצועת עזה דרך מעבר ארז. מתוך 178 בקשות הידועות ל-OCHA שהגישו ארגונים לא ממשלתיים שונים במהלך ינואר הותר הכניסה רק ל-18 עובדים בעלי אזרחות זרה בארגונים לסיוע רפואי מישראל לרצועת עזה. בהמשך, הותר המעבר גם למספר קטן של טכנאים האמונים על פינוי תחמושת נפל. NGOs המתינו למעלה מ-20 ימים לטיפול בבקשותיהם. הרשויות הישראליות מסרו כי העיכוב נובע מריבוי הבקשות לכניסה לרצועת עזה, מאז הפסקת האש. לדברי הרשויות הישראליות עד ה-9 בפברואר טופלו כ-80% מהבקשות.

מעברים: הממוצע היומי של משאיות טעונות עדיין אינו עונה על הצרכים

במהלך התקופה המדווחת נכנסו לרצועת עזה כ-117 משאיות טעונות מדי יום, בהשוואה לממוצע יומי של 246 משאיות טעונות במהלך השבוע השלישי של יולי 2008 – חודש לאחר ה"רגיעה", שיזמה מצרים, בין

ישראל לפלגים הפלסטיניים ב-19 ביוני – ולמוצע היומי של 475 משאיות טעונות במאי 2007, קודם להשתלטות חמאס על רצועת עזה.

מתוך 700 המשאיות שכניסתן הותרה 39% (270) מהן יועדו לסוכנויות לסיוע הומניטרי. מתוך המצרכים שהוכנסו הכילו 81% (564) מן המשאיות מצרכי מזון, ו-5% מוצרים מתכלים שאינם למאכל. מספר המשאיות הטעונות הנותרות נחלק למשאיות טעונות בציוד רפואי ובמכשור אלקטרוני/תעשייתי (7%) ולמוצרים היגייניים/חומרי ניקוי (7%). לא הותרה הכנסת בעלי חיים וחומרי בניין.

מעבר סופה היה סגור בכל הימים, כמתוכנן. המעבר נפתח לאחרונה ב-12 בספטמבר 2008. שרוול המסוע קרני, להעברת גרעיני תבואה, פעל, באופן חלקי, בשלושה מתוך חמישה וחצי הימים שתוכננו, אך השרוול להעברת מלט היה סגור. מסוף הדלק בנחל עוז היה פתוח בשלושה מתוך ששת הימים המתוכננים – במהלך שניים מהימים נפתח הקו חלקי, לצורך העברת גז תעשייתי בלבד, לתחנת הכוח של עזה. מעבר הסחורות בכרם שלום היה פתוח חלקית בחמישה מתוך ששת הימים המתוכננים. ב-10 בפברואר נסגרו כל המעברים בין ישראל לרצועת עזה, בגלל יום הבחירות בישראל.

מעבר רפיח שוב היה סגור במהלך השבוע. לדברי דובר המעבר, תותר היציאה מרצועת עזה דרך מעבר רפיח רק לאזרחים זרים שנכנסו לרצועת עזה בעבר. המעבר לחולים פלסטיניים ייקבע על בסיס החלטה אד-הוק, כפי שהיה נהוג לפני ה-27 בדצמבר. מעכשיו לא יותר מעבר מטענים דרך רפיח, למעט מקרים חריגים. (מעבר רפיח נפתח ב-31 בדצמבר ונשאר פתוח מאז ועד לסגירתו ב-5 בפברואר. פתיחתו התבססה על הסדר חריג שנועד לסייע לפינוי פצועי קרב ולאפשר הכנסת ציוד רפואי, צוותים רפואיים וצוותי תקשורת).

מחסור באספקת דלק

במהלך השבוע לא הותרה הכנסת דלק או סולר לרצועת עזה מתוך ישראל. הפעם האחרונה בה הותרה הזרמת דלק וסולר לשימוש הציבור הייתה ב-2 בנובמבר 2008. בסך הכל הותרה הכנסת 188 טונות של גז לבישול, המהווים רק 10% מ-1,750 טונות שיש בהם כדי לספק את התצרוכת השבועית, כפי שהוגדרה ע"י מקורות פלסטיניים. כן הותרה הכנסת 1,763,200 ליטרים של גז תעשייתי לתחנת הכוח, שהם רק 56% מתוך 3,150,000 הליטרים הנדרשים להפעלת תחנת הכוח במלוא ההספק (80 MV). פחתה גם כמות הדלק המגיעה לעזה, על פי הדיווחים, באמצעות המנהרות בגבול מצרים והרצועה. המחסור בדלק שנגרם כתוצאה מן הסגר הביא לסגירת רוב התחנות, מתוך 240 תחנות הדלק בעזה. בתחנות הדלק שנותרו פתוחות ברצועת עזה נצפו תורים ארוכים של מכוניות הממתינות בתור לקבלת הקצבות דלק.

הוחזרה אספקת הסיוע לאונר"א

במהלך השבוע ביטלה סוכנות אונר"א את השעיית תנועת הסחורות המיועדות לצרכים הומניטריים לתוך רצועת עזה, לאחר שהרשויות בעזה החזירו את כל אספקת הסיוע שהוחרמה ב-3 וב-5 בפברואר. סוכנות אונר"א השעתה את העברת האספקה ב-6 בפברואר, בעקבות החרמת 10 משאיות עמוסות בסיוע מזון ע"י המשרד לענייני רווחה. תקרית זו התרחשה לאחר שב-3 בפברואר הוחרמו סיוע מזון ושימכות ממרכז חלוקה של אונר"א. סוכנות אונר"א הכריזה כי ההשעיה תימשך עד שתוחזר כל אספקת הסיוע ועד שיינתנו ערובות אמינות לכך שתהליך ייבוא וחלוקת הסיוע לא ישובש בעתיד.

סיוע של אונר"א

מאז ה-9 בפברואר מחלקת אונר"א מדי יום מנות חירום של מזון ל-25,000 – 30,000 בני אדם. הסוכנות מדווחת כי אין באפשרותה להגדיל את מספר האנשים שאותם היא מזינה מידי יום, כיוון שאלפי טונות של מזון ואספקה לסיוע הומניטרי עדיין מעוכבות בישראל, בגדה המערבית ובמצרים. בנוסף לכך אוזל מלאי שקיות הניילון הנחוצות לחלוקת המזון, זאת בשל סירובה של ישראל להכניס לרצועת עזה את המשטחים הפלסטיים הדרושים לייצור שקיות במקום. בנוסף לכך, אונר"א טרם קיבלה היתר לייבא נייר לשם הדפסת יתרת ספרי הלימוד. כך נותרים 60% מן הילדים בלי ספרי לימוד.

שלושה מקלטים של אונר"א עדיין פתוחים; אלפים נותרו ללא קורת גג

נכון ל-9 בפברואר נותרו בג'באליה, במחנה א-שאטי ובדיר אל-בלח, שלושה מקלטים של אונר"א (שאינם בבתי ספר) פתוחים, ובהם 388 עקורים. אלפי עזתים נותרו חסרי בית, אם כי נכון לעכשיו מספר העקורים אינו ידוע. צרכי האוכלוסייה הנמצאים בראש סדר העדיפות כוללים: שמיכות, מזרנים, יריעות פלסטיק, ערכות מטבח, ערכות היגיינה אישית, מיכלי מים ובגדים.

ל-50,000 בני אדם אין עדיין גישה למים זורמים

נכון ל-9 בפברואר מדווחת סוכנות המים העזתית (CMWU) כי ל-50,000 בני אדם אין גישה למים זורמים ו-150,000-200,000 בני אדם נוספים מקבלים מים רק מידי 5-6 ימים. למרות שתיוקוני החירום נמשכים לא ניתן לבצע תיוקונים רחבי היקף ללא הכנסת חלקי חילוף נחוצים לרצועת עזה, עניין שנותר עדיין ללא פיתרון. לפי נתוני הקבוצה ההידרולוגית הפלסטינית (PHG) מצטברים מוצקי פסולת בכל האזורים שנפגעו בלחימה (למעט העיר עזה, בה רק שכונות א זייתון וא-שייח' עיגלין מתקשות בטיפול במוצקי פסולת).

נמשכות הפסקות החשמל המתוכננות

ב-6 בפברואר נאלצה תחנת הכוח של עזה (GPP) לצמצם את תפוקתה מ-60 ל-30 מגה וואט בשל מחסור בדלק. אספקת הדלק לתחנת הכוח חודשה ב-8 בפברואר ואיפשרה לתחנה להפעיל את הטורבינה השנייה ב-9 בפברואר אחה"צ ולהעלות שוב את תפוקת החשמל ל-60 מגה וואט. לוח הזמנים של הפסקות החשמל היזומות נותר על כנו: הפסקות בנות 8 שעות, שלוש פעמים בשבוע, בנפות עזה וצפון הרצועה ו-6-8 שעות פעמיים בשבוע במרכז הרצועה. בחאן יונס וברפיח אין הפסקות חשמל יזומות. נתונים אלה אינם כוללים הפסקות חשמל לא יזומות כתוצאה מנזק מקומי לרשת החשמל או עומס רב מדי על המערכת.

מספר רב של עזתים יזדקקו לטיפול ממושך

בהתבסס על נתונים מקדמיים של משרד הבריאות הפלסטיני (MoH) מעריך הארגון הבינלאומי למען הנכים (Handicap International) כי 30% מהפצועים שנפצעו במהלך העימותים נמצאים בסכנה של נכות קבועה ויזדקקו לשיקום או לשירותי בריאות מתמחים אחרים כדי למנוע את הנכות או להקל עליה. נתון זה כפוף לשינויים בעקבות קבלת מידע נוסף, אימות ועיבוד.

ארגון הבריאות העולמי (WHO) מעריך כי בין 25,000 ל-50,000 בני אדם נוספים עלולים להזדקק לעזרה נפשית בעקבות השפעות ארוכות הטווח של פעולות האיבה. קבוצות האוכלוסייה הנמצאות בסיכון מיוחד הן ילדים שהופרדו מהוריהם, אנשים עם מוגבלויות נפשיות קודמות, אנשים בעלי מוגבלויות פיזיות קודמות או חדשות, קשישים שנותרו ללא תמיכת משפחת ואימהות חד הוריות.

ישראל מאפשרת העברה מוגבלת של מזומנים

במהלך השבוע התירה ישראל העברת 170 מיליון ₪ (כ-42 מיליון דולר) מבנקים בגדה המערבית אל תוך רצועת עזה. לפי נתוני "בנק פלסטין" הזרמת מזומנים זו תאפשר לרשות הפלסטינית לשלם משכורות ל-170,000 עובדיה. הפעם האחרונה שבה אפשרה ישראל העברת מזומנים לעזה הייתה באמצע דצמבר 2008.

נזק למוסדות חינוך

מהערכת נזקים מהירה - שנערכה ע"י תוכנית הפיתוח של האו"ם (UNDP) ובדקה 170 בתי ספר מתוך מספר כולל של 407 בתי"ס הממשלתיים והפרטיים ברצועת עזה - עולה כי עשרה בתי ספר (שמונה ממשלתיים ושניים פרטיים) ניזוקו קשות ו-160 בתי"ס ממשלתיים ועשרה בתי"ס פרטיים ניזוקו חלקית. 8 גני ילדים ניזוקו באורח קשה ו-60 ניזוקו חלקית. נכון ל-9 בפברואר, עמדה, על פי אונר"א, נוכחות התלמידים בבתי"ס שלה בשבוע שחלף על ממוצע נוכחות של 98% מתוך כלל 200,000 התלמידים בבתי"ס של אונר"א ברצועת עזה.